

1 (Sem-6/FYUGP) EDU 61 MN/(A)

2 0 2 6

EDUCATION

(Minor)

Paper : EDU0600504

(Set-A)

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

Attempt the questions from any one Option

OPTION—1

Paper : EDU0600504A

**(Educational Measurement and
Laboratory Practical)**

Full Marks : 45

Time : 2 hours

1. Answer the following as directed : 1×5=5

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ দিয়া :

**(a) Educational measurement is relative in
nature.**

(Write True or False)

শৈক্ষিক পৰিমাণৰ আপেক্ষিক প্ৰকৃতি।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(2)

(b) What is meant by physical measurement?

ভৌতিক পৰিমাণৰ বুলিলে কি বুজা ?

(c) Value judgement is related with

মূল্যবোধ বিচাৰ _____ ৰ লগত সম্বন্ধিত।

(i) measurement

পৰিমাণ

(ii) objectivity

বস্তুনিষ্ঠতা

(iii) evaluation

মূল্যায়ন

(iv) item analysis

প্ৰশ্নপদ বিশ্লেষণ

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(d) Give an example of educational achievement test.

শৈক্ষিক কৃতিত্ব অভীক্ষাৰ এটা উদাহৰণ দিয়া।

(e) Projective techniques are basically used to measure _____.

(Fill in the blank)

_____ পৰিমাণৰ বাবে মূলতঃ প্ৰক্ষেপণমূলক কৌশলসমূহ ব্যৱহাৰ কৰা হয়।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(3)

2. Answer any *five* of the following questions in short : 2×5=10

তলৰ যি কোনো পাঁচটা প্ৰশ্নৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) Write two functions of measurement.

পৰিমাণৰ দুটা কাৰ্য লিখা।

(b) What is meant by pilot test?

নমুনা অভীক্ষা বুলিলে কি বুজা ?

(c) Mention any two principles of evaluation.

মূল্যায়নৰ যি কোনো দুটা নীতি উল্লেখ কৰা।

(d) Write two differences between achievement test and intelligence test.

কৃতিত্ব অভীক্ষা আৰু বুদ্ধি অভীক্ষাৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(e) What is reliability?

নিৰ্ভৰযোগ্যতা কি ?

(f) What is standardization of test?

অভীক্ষাৰ প্ৰতিমানীকৰণ কি ?

(g) Mention any two merits of objective-type test.

বস্তুনিষ্ঠ অভীক্ষাৰ যি কোনো দুটা গুণ উল্লেখ কৰা।

- (h) Write any two types of validity of a test.
এটা অভীক্ষাৰ বৈধতাৰ যি কোনো দুটা প্ৰকাৰ লিখা।
- (i) Mention two objective methods of personality measurement.
ব্যক্তিত্ব পৰিমাণণৰ দুটা বস্তুনিষ্ঠ পদ্ধতি উল্লেখ কৰা।
- (j) What is TAT?
TAT কি ?

3. Write short notes on any four of the following : 5×4=20

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

- (a) Difference between measurement and evaluation
পৰিমাণণ আৰু মূল্যায়নৰ মাজৰ পাৰ্থক্য
- (b) Formative and summative evaluation
গঠনমূলক আৰু সামৰণি মূল্যায়ন
- (c) Item analysis
প্ৰশ্নপদ বিশ্লেষণ
- (d) Objectivity of a test and its importance
এটা অভীক্ষাৰ বস্তুনিষ্ঠতা আৰু ইয়াৰ গুৰুত্ব
- (e) Construction of teacher-made educational achievement test
শিক্ষক-নিৰ্মিত শৈক্ষিক কৃতিত্ব অভীক্ষাৰ গঠন

- (f) Uses of achievement test in classroom
শ্ৰেণীকোঠাত কৃতিত্ব অভীক্ষাৰ ব্যৱহাৰ
- (g) Rating scale
মান-নিকপক কঠী
- (h) Personality inventory—objective and uses
ব্যক্তিত্ব নিৰ্ণায়ক প্ৰশ্নাবলী—উদ্দেশ্য আৰু ব্যৱহাৰসমূহ

4. Answer any one of the following questions : 10
তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ পৰা যি কোনো এটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) What is evaluation? Discuss the role of evaluation in education.
মূল্যায়ন কি ? শিক্ষাত মূল্যায়নৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।
- (b) Describe the general procedure of test construction.
অভীক্ষা গঠনৰ সাধাৰণ পদ্ধতি বৰ্ণনা কৰা।
- (c) Discuss about the characteristics of a good test.
এটা ভাল অভীক্ষাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।
- (d) Explain the Rorschach inkblot test of measuring personality.
ব্যক্তিত্ব পৰিমাণণৰ ব'ৰছাকৰ মৰ্শীচিহ্ন অভীক্ষাটো ব্যাখ্যা কৰা।

(6)

OPTION—2

Paper : EDU0600504B

(Mental Health and Hygiene)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ দিয়া :

(a) According to WHO, there is 'No health without mental health'.

(Write True or False)

WHOৰ মতে 'মানসিক স্বাস্থ্য অবিহনে কোনো স্বাস্থ্য নাই'।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(b) Which of the following is closely associated with mental health?

তলৰ কোনটো মানসিক স্বাস্থ্যৰ সৈতে নিবিড়ভাৱে সম্পৰ্কিত ?

(i) Emotional stability/আৱেগিক স্থিৰতা

(ii) Overall adjustment/সামগ্ৰিক সমায়োজন

(iii) Self-concept/আত্মধাৰণা

(iv) All of the above/ওপৰৰ আটাইকেইটা

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(7)

(c) Who is the author of the book, *A Mind That Found Itself*?

A Mind That Found Itself নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?

(d) "Mental hygiene is the prevention of mental illness, preservation of mental health and cure of mental illness." Who said this?

"মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞান বুলিলে বুজায় মানসিক ৰোগত বাধা প্ৰদান কৰা, মানসিক স্বাস্থ্য বক্ষা কৰা আৰু মানসিক অসুস্থতাৰ চিকিৎসা প্ৰদান কৰা কাৰ্য।" কথাষাৰ কোনে কৈছিল ?

(i) Crow and Crow
ক্র' আৰু ক্র'

(ii) Drever
দ্রেভাৰ

(iii) R. P. Taneja
আৰ. পি. টানেজা

(iv) American Psychological Association
আমেৰিকান মনোবৈজ্ঞানিক সংঘ

(Choose the correct answer)
(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(e) Mention any one practice of child rearing.

শিশুপালনৰ বাবে যি কোনো এটা অনুশীলন উল্লেখ কৰা।

(f) Write an objective of positive psychology.

ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ এটা উদ্দেশ্য লিখা।

(g) The word 'Yoga' is originated from the Sanskrit word _____.

(Fill in the blank)

'যোগ' শব্দটো সংস্কৃত শব্দ _____ ব পৰা উৎপত্তি হৈছে।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(h) What is meditation?

ধ্যান কি ?

2. Answer any six of the following questions in short :

2×6=12

তলৰ যি কোনো ছয়টা প্ৰশ্নৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) Mention any two dimensions of mental health.

মানসিক স্বাস্থ্যৰ যি কোনো দুটা মাত্ৰা উল্লেখ কৰা।

(b) Write two goals of mental hygiene.

মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ দুটা লক্ষ্য লিখা।

(c) Mention two mental health hazards.

মানসিক স্বাস্থ্যৰ দুটা বিপদসংকুলতা উল্লেখ কৰা।

(d) Write two natures of positive psychology.

ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ দুটা প্ৰকৃতি লিখা।

(e) What is Pranayama?

প্ৰাণায়াম কি ?

(f) Mention two advantages of stress management.

চাপ ব্যৱস্থাপনাৰ দুটা সুবিধা উল্লেখ কৰা।

(g) Write two causes of frustration.

হতাশপ্ৰস্তুতাৰ দুটা কাৰণ লিখা।

(h) Write two provisions for keeping mental health of students at school.

বিদ্যালয়ত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মানসিক স্বাস্থ্য বৰ্দ্ধাৰ বাবে লোৱা দুটা ব্যৱস্থা লিখা।

(i) Mention two causes of maladjustment.

অপসমাযোজনৰ দুটা কাৰণ উল্লেখ কৰা।

(j) Write any two basic features of the WHO's Comprehensive Mental Health Action Plan 2020-2030.

বিশ্ব স্বাস্থ্য সংস্থাৰ সামগ্ৰিক মানসিক স্বাস্থ্য কাৰ্য পৰিকল্পনা 2020-2030ৰ যি কোনো দুটা মৌলিক বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

3. Write short notes on any four of the following :

5×4=20

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Scope of mental health

মানসিক স্বাস্থ্যৰ পৰিসৰ

(b) Characteristics of a mentally healthy person

এজন মানসিকভাৱে সুস্থ ব্যক্তিৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ

(c) Relationship between mental health and mental hygiene

মানসিক স্বাস্থ্য আৰু মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ মাজৰ সম্পৰ্ক

(d) Principles of sound mental health

সুস্থ মানসিক স্বাস্থ্যৰ নীতিসমূহ

(e) Mental health of teachers

শিক্ষকৰ মানসিক স্বাস্থ্য

(f) Five pillars of positive psychology

ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ পঞ্চ স্তম্ভ

(g) Principles of Yoga for healthy living

সুস্থ জীৱন-যাপনৰ বাবে যোগৰ নীতিসমূহ

(h) Role of Yoga for personality development

ব্যক্তিত্ব বিকাশৰ বাবে যোগৰ ভূমিকা

4. Answer any two of the following questions :

10×2=20

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ পৰা যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Define mental health. Discuss the need and importance of mental health. 2+8=10

মানসিক স্বাস্থ্যৰ সংজ্ঞা দিয়া। মানসিক স্বাস্থ্যৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

(b) Explain the need and importance of mental hygiene. 10

মানসিক স্বাস্থ্যবিজ্ঞানৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু গুৰুত্ব বৰ্ণনা কৰা।

(c) What are the factors affecting mental health? Discuss the role of home in maintaining mental health of children. 5+5=10

মানসিক স্বাস্থ্য প্ৰভাৱিত কৰা কাৰকবোৰ কি কি? শিশুৰ মানসিক স্বাস্থ্য বজাই ৰখাত ঘৰৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

(d) Define positive psychology. Explain the importance of positive psychology. 2+8=10

ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ সংজ্ঞা দিয়া। ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ গুৰুত্ব বৰ্ণনা কৰা।

(e) Write briefly on the role of Yoga in stress management. Explain the importance of Yoga in physical and mental health. 5+5=10

চাপ ব্যৱস্থাপনাত যোগৰ ভূমিকা চমুকৈ লিখা। শাৰীৰিক আৰু মানসিক স্বাস্থ্যত যোগৰ গুৰুত্ব বৰ্ণনা কৰা।

***

1 (Sem-6/FYUGP) EDU 61 MN/(B)

2 0 2 6

EDUCATION

(Minor)

Paper : EDU0600504

(Set-B)

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

Answer the questions from any one Option

OPTION—1

Paper : EDU0600504A

**(Educational Measurement and
Laboratory Practical)**

Full Marks : 45

Time : 2 hours

1. Answer the following as directed : 1×5=5

নিৰ্দেশনা অনুসৰি তলত দিয়োবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

**(a) Ratio scale is used in physical
measurement.**

(Write True or False)

**ভৌতিক পৰিমাণত অনুপাত মাপকাঠী ব্যৱহাৰ কৰা
হয়।**

(সঁচা নে মিছা লিখা)

(2)

- (b) What is mental measurement?
মানসিক পৰিমাণ কি ?
- (c) Which of the following is an activity in preparation of test construction?
তলৰ কোনটো অভীক্ষা নিৰ্মাণৰ প্ৰস্তুতিত কৰা এটা কাৰ্য ?
- (i) Construction of items
প্ৰশ্নপদৰ গঠন
- (ii) Try out of the test
অভীক্ষাৰ পূৰ্ব পৰীক্ষণ
- (iii) Determining objectives of the test
অভীক্ষাৰ উদ্দেশ্য নিৰ্ধাৰণ
- (iv) Determining the discriminating power
পাৰ্থক্য নিৰ্ণায়ক ক্ষমতা নিৰ্ধাৰণ
- (Choose the correct option)
(শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা)
- (d) Mention any one objective of achievement test.
কৃতিত্ব অভীক্ষাৰ যি কোনো এটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা ।
- (e) Mention any one objective technique of personality measurement.
ব্যক্তিৰ পৰিমাণৰ যি কোনো এটা বস্তুনিষ্ঠ কৌশলৰ নাম উল্লেখ কৰা ।

26A/385

(Continued)

(3)

2. Answer any five of the following questions in short : 2×5=10

তলৰ যি কোনো পাঁচটা প্ৰশ্নৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

- (a) Write two functions of measurement.
পৰিমাণৰ দুটা কাৰ্য লিখা ।
- (b) Write two differences between summative evaluation and formative evaluation.
সামৰণি মূল্যায়ন আৰু গঠনমূলক মূল্যায়নৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা ।
- (c) What is psychodrama?
মনোনাটক কি ?
- (d) Write two advantages of teacher-made test.
শিক্ষক-নিৰ্মিত অভীক্ষাৰ দুটা সুবিধা লিখা ।
- (e) Mention any two features of objective-type test.
বস্তুনিষ্ঠ অভীক্ষাৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা ।
- (f) What is norm?
মানদণ্ড কি ?
- (g) Write any two objectives of questionnaire.
প্ৰশ্নাৱলীৰ যি কোনো দুটা উদ্দেশ্য লিখা ।

26A/385

(Turn Over)

(h) Mention two methods of calculating the reliability of a test.

এটা অভীক্ষাৰ নিৰ্ভৰযোগ্যতা গণনা কৰাৰ দুটা পদ্ধতি উল্লেখ কৰা।

(i) Write two objective methods of personality measurement.

ব্যক্তিত্ব পৰিমাণৰ দুটা বস্তুনিষ্ঠ পদ্ধতি লিখা।

(j) What is ink blot test?

চিয়াঁহী দাগ অভীক্ষা কি?

3. Write short notes on any four of the following :

5×4=20

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Relationship and difference between measurement and evaluation

পৰিমাণ আৰু মূল্যায়নৰ মাজৰ সম্পৰ্ক আৰু পাৰ্থক্য

(b) Item analysis

প্ৰশ্নপদ বিশ্লেষণ

(c) Validity of a test

এটা অভীক্ষাৰ বৈধতা

(d) Difference between achievement test and intelligence test

কৃতিত্ব অভীক্ষা আৰু বুদ্ধি অভীক্ষাৰ মাজৰ পাৰ্থক্য

(e) Merits and demerits of essay-type test
বচনাধৰ্মী অভীক্ষাৰ গুণ আৰু দোষসমূহ

(f) Nature of personality test
ব্যক্তিত্ব অভীক্ষাৰ প্ৰকৃতি

(g) Thematic apperception test
কাহিনী সংবোধন অভীক্ষা

(h) Role of evaluation in education
শিক্ষাত মূল্যায়নৰ ভূমিকা

4. Answer any one of the following questions : 10

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ পৰা যি কোনো এটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is meant by evaluation? Discuss the basic principles of evaluation. 2+8=10

মূল্যায়ন বুলিলে কি বুজা? মূল্যায়নৰ মৌলিক নীতিসমূহ আলোচনা কৰা।

(b) Explain the characteristics of a good test.

এটা ভাল অভীক্ষাৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

(c) What is achievement test? Describe the procedure of construction of teacher-made educational achievement test.

2+8=10

কৃতিত্ব অভীক্ষা কি? শিক্ষক-নিৰ্মিত শৈক্ষিক কৃতিত্ব অভীক্ষা গঠনৰ প্ৰণালী বৰ্ণনা কৰা।

(6)

- (d) What are the different types of personality measurement? Discuss on rating scale as a tool of personality measurement. 5+5=10

ব্যক্তিত্ব পৰিমাণৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰসমূহ কি কি? ব্যক্তিত্ব পৰিমাণৰ এক সঁজুলি হিচাপে মান নিৰূপক কঠীৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

OPTION—2

Paper : EDU0600504B

(Mental Health and Hygiene)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

1. Answer the following as directed : 1×8=8

নিৰ্দেশনা অনুসৰি তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) _____ is a state of complete physical, mental and social well-being.

(Fill in the blank)

_____ হৈছে সম্পূৰ্ণ দৈহিক, মানসিক আৰু সামাজিক সুস্থতাৰ এক অৱস্থা।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(7)

- (b) Which of the following is not a criterion of good mental health?

তলৰ কোনটো ভাল মানসিক স্বাস্থ্যৰ এটা লক্ষণ নহয়?

(i) Adequate self-evaluation

সঠিক আত্ম-মূল্যায়ন

(ii) Capacity for adjustment

সম্বোধনৰ সামৰ্থ্য

(iii) High level of introversion

অতিমাত্রাৰ অন্তর্মুখিতা

(iv) Stability

স্থিৰতা

(Choose the correct option)

(শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা)

- (c) World Mental Health Day is celebrated on

বিশ্ব মানসিক স্বাস্থ্য দিবস উদ্‌যাপন কৰা হয়

(i) 10 October / ১০ অক্টোবৰত

(ii) 10 September / ১০ ছেপ্টেম্বৰত

(iii) 10 December / ১০ ডিচেম্বৰত

(iv) 10 June / ১০ জুনত

(Choose the correct option)

(শুদ্ধ বিকল্পটো বাছি উলিওৱা)

(d) Who is the author of the book, *A Mind that Found Itself*?

A Mind that Found Itself নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লেখক কোন ?

(e) Home is the first school of a child.

(Write True or False)

ঘৰখনেই এটি শিশুৰ প্ৰথম বিদ্যালয়।

(সঁচা নে মিছা লিখা)

(f) What is child care?

শিশুৰ যতন কি ?

(g) Write the full form of WHO.

WHO ৰ সম্পূৰ্ণ ৰূপটো লিখা।

(h) The word 'Yoga' is originated from the Sanskrit word _____.

(Fill in the blank)

'যোগ' শব্দটো সংস্কৃত শব্দ _____ ৰ পৰা উৎপত্তি হৈছে।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

2. Answer any six of the following questions in short :

2×6=12

তলৰ যি কোনো ছয়টা প্ৰশ্নৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) Write two characteristics of a mentally healthy person.

এজন মানসিকভাৱে সুস্থ ব্যক্তিৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(b) Mention any two psycho-physiological disorders.

যি কোনো দুটা মনোদৈহিক বিকাৰ উল্লেখ কৰা।

(c) Write two functions of mental hygiene.

মানসিক স্বাস্থ্য বিজ্ঞানৰ দুটা কাৰ্য লিখা।

(d) Write two ways to maintain hygiene in daily life.

দৈনন্দিন জীৱনত স্বাস্থ্য বিজ্ঞান মানি চলাৰ দুটা উপায় লিখা।

(e) Mention any two roles of school in strengthening mental health of the students.

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মানসিক স্বাস্থ্য শক্তিশালী কৰাৰ ক্ষেত্ৰত বিদ্যালয়ৰ যি কোনো দুটা ভূমিকা উল্লেখ কৰা।

(f) What is anxiety?

উদ্বেগতা কি ?

(g) Write two natures of positive psychology.

ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ দুটা প্ৰকৃতি লিখা।

(h) Mention any two symptoms of mental stress.

মানসিক চাপৰ যি কোনো দুটা লক্ষণ উল্লেখ কৰা।

(i) Write two relevances of meditation in mental health.

মানসিক স্বাস্থ্যত ধ্যানৰ প্ৰাসংগিকতা দুটা লিখা।

(j) Mention any two roles of Yoga in personality development.

ব্যক্তিত্ব বিকাশত যোগৰ যি কোনো দুটা ভূমিকা উল্লেখ কৰা।

3. Write short notes on any four of the following : $5 \times 4 = 20$

তলৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) History of mental health movement

মানসিক স্বাস্থ্য আন্দোলনৰ ইতিহাস

(b) Scope of mental health

মানসিক স্বাস্থ্যৰ পৰিসৰ

(c) Importance of mental hygiene

মানসিক স্বাস্থ্য বিজ্ঞানৰ গুৰুত্ব

(d) Principles of sound mental health

সুস্থ মানসিক স্বাস্থ্যৰ নীতিসমূহ

(e) Role of society in maintaining mental health of students

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মানসিক স্বাস্থ্য ৰক্ষাত সমাজৰ ভূমিকা

(f) Five pillars of positive psychology

ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ পঞ্চস্তম্ভ

(g) Major provisions of the Mental Health Care Act, 2017

মানসিক স্বাস্থ্য যতন আইন, ২০১৭ ৰ প্ৰধান ব্যৱস্থাসমূহ

(h) Principles of Yoga for healthy living

সুস্থ জীৱনযাপনৰ বাবে যোগৰ নীতিসমূহ

4. Answer any two from the following questions : $10 \times 2 = 20$

তলৰ প্ৰশ্নবোৰৰ পৰা যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Define mental health. Discuss the need and importance of mental health. $2+8=10$

মানসিক স্বাস্থ্যৰ সংজ্ঞা দিয়া। মানসিক স্বাস্থ্যৰ প্ৰয়োজনীয়তা আৰু গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

(b) What are the goals of mental hygiene? Explain the relationship between mental health and hygiene. $4+6=10$

মানসিক স্বাস্থ্য বিজ্ঞানৰ লক্ষ্যসমূহ কি কি? মানসিক স্বাস্থ্য আৰু স্বাস্থ্য বিজ্ঞানৰ মাজৰ সম্পৰ্ক বৰ্ণনা কৰা।

(c) What are the causes of maladjustment? Discuss the remedial measures of maladjustment. $5+5=10$

অপসমায়োজনৰ কাৰণসমূহ কি কি? অপসমায়োজনৰ প্ৰতিকৰমূলক ব্যৱস্থাসমূহ আলোচনা কৰা।

- (d) Define positive psychology. Discuss its importance. 2+8=10

ইতিবাচক মনোবিজ্ঞানৰ সংজ্ঞা দিয়া। ইয়াৰ গুৰুত্ব আলোচনা কৰা।

- (e) What are the types of Yoga? Explain the importance of Yoga for physical and mental health.

যোগৰ প্ৰকাৰসমূহৰ কি কি? শাৰীৰিক আৰু মানসিক স্বাস্থ্যৰ বাবে যোগৰ গুৰুত্ব বৰ্ণনা কৰা।

***

1 (Sem-6/FYUGP) EDU 62 MN/(A)

2 0 2 6

EDUCATION

(Minor)

Paper : EDU0600604

(Set-A)

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

Answer the questions from any one Option.

OPTION—1

Paper : EDU0600604A

(Educational Statistics and Practical)

Full Marks : 45

Time : 2 hours

1. Answer the following as directed : 1×5=5

তলত দিয়াসমূহৰ নিৰ্দেশানুযায়ী উত্তৰ দিয়া :

**(a) What is the formula of mean from
ungrouped scores?**

অসমূহিত বাশিৰ পৰা গড় উলিওৱা সূত্ৰটো কি ?

(2)

- (b) Write the formula for determining range.

প্রসাৰ নিৰ্ণয় কৰা সূত্ৰটো লিখা।

- (c) Frequencies are plotted above the mid-points of the class intervals in case of drawing a frequency polygon.

(Write true or false)

বাৰংবাৰতা বহুভুজ এটা অক্ষনৰ ক্ষেত্ৰত শ্ৰেণী-অন্তৰালৰ মধ্যবিন্দুসমূহৰ ওপৰত বাৰংবাৰতাসমূহ স্থাপন কৰা হয়।

(সত্য নে অসত্য লিখা)

- (d) The value of perfect positive correlation is _____.

(Fill in the blank)

সম্পূৰ্ণ ধনাত্মক সহ-সম্বন্ধৰ মান হৈছে _____।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

- (e) Normal probability curve is _____ shaped.

(Fill in the blank)

প্ৰসামান্য বক্র _____ আকৃতিৰ।

(খালী ঠাই পূৰণ কৰা)

(3)

2. Answer any five of the following questions :

2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো পাঁচটাৰ উত্তৰ কৰা :

- (a) Write any two characteristics of statistics.

পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

- (b) Write two uses of frequency distribution table.

বাৰংবাৰতা বিভাজন তালিকাৰ দুটা ব্যৱহাৰ লিখা।

- (c) Compute mean from the following ungrouped data :

তলত দিয়া অসমূহিত বাৰ্শিসমূহৰ পৰা গড় নিৰ্ণয় কৰা :

17, 29, 18, 36, 41, 24, 31

- (d) Mention two uses of median.

মধ্যমাৰ দুটা ব্যৱহাৰ লিখা।

- (e) What is the measure of variability?

বিচ্যুতিৰ পৰিমাণ কি ?

- (f) Write any two uses of range.

প্ৰসাৰৰ যি কোনো দুটা ব্যৱহাৰ লিখা।

- (g) Write any two uses of frequency polygon.

বাৰংবাৰতা বহুভুজৰ যি কোনো দুটা ব্যৱহাৰ লিখা।

(4)

(h) Write two differences between rank-difference and product-moment correlation.

স্থান-পার্থক্য আৰু পণ্য-মুহূৰ্ত সহ-সম্বন্ধৰ মাজৰ দুটা পার্থক্য লিখা।

(i) Write two characteristics of positively skewed curve.

ধনাত্মক বিষমতা বক্রৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(j) In a normal distribution, Mean (M) = 15, Standard Deviation (SD) = 5. Find Z-score for the score 20.

কোনো এক স্বাভাৱিক বিতৰণৰ গড় (M) = 15, মানক বিচ্যুতি (SD) = 5. ২০ৰ বাবে Z-মানাংক নিৰ্ণয় কৰা।

3. Answer any four of the following questions :

5×4=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Write briefly about five functions of statistics.

পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ পাঁচটা কাৰ্যাৱলীৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

(5)

(b) Compute median from the following frequency distribution table :

তলত দিয়া বাৰংবাৰতা বিভাজন তালিকাৰ পৰা মধ্যমা নিৰ্ণয় কৰা :

Class Interval শ্ৰেণী অন্তৰাল	Frequency বাৰংবাৰতা
80-84	4
75-79	8
70-74	6
65-69	11
60-64	9
55-59	7
50-54	5

$N = 50$

(c) Calculate average deviation from the following set of scores :

তলৰ বাৰি শ্ৰেণীটোৰ পৰা গড় বিচ্যুতি উলিওৱা :

25, 16, 18, 15, 12, 10

(d) Write five merits of standard deviation.

আদৰ্শ বিচ্যুতিৰ পাঁচটা সুবিধা লিখা।

(e) Write five principles of constructing a graph.

লেখচিত্ৰ অংকনৰ পাঁচটা নীতি লিখা।

(6)

(f) Draw a histogram from the following table :

(Use graph paper)

তলৰ তালিকাৰ পৰা এটা আয়তচিত্ৰ অংকন কৰা :

(লেখ কাগজ ব্যৱহাৰ কৰিবা)

Class Interval শ্ৰেণী অন্তৰাল	Frequency বাৰংবাৰতা
70-79	2
60-69	4
50-59	8
40-49	10
30-39	6
20-29	4
10-19	4

(g) Write about the positive correlation and negative correlation with examples.

ধনাত্মক সহ-সম্বন্ধ আৰু ঋণাত্মক সহ-সম্বন্ধৰ বিষয়ে উদাহৰণসহ লিখা।

(h) Find the coefficient of correlation by using rank-difference method from the following two sets of scores :

তলত দিয়া বাশি শ্ৰেণী দুটাৰ পৰা স্থান-পাৰ্থক্য পদ্ধতিৰ সহায়ত সহ-সম্বন্ধ গুণাংক নিৰ্ণয় কৰা :

Test-I : 62 45 52 48 60 65

Test-II : 70 50 55 48 68 60

(7)

4. Answer any one of the following questions : 10

তলত দিয়া যি কোনো এটা প্ৰশ্নৰ উত্তৰ লিখা :

(a) What is statistics? Discuss the need of statistics in education. 2+8=10

পৰিসংখ্যা বিজ্ঞান কি? শিক্ষাত পৰিসংখ্যা বিজ্ঞানৰ প্ৰয়োজনীয়তা আলোচনা কৰা।

(b) What is mean? Find the value of mean from the following frequency distribution table : 2+8=10

গড় কি? তলৰ বাৰংবাৰতা বিভাজন তালিকাৰ পৰা গড়ৰ মান উলিওৱা :

Class Interval শ্ৰেণী অন্তৰাল	Frequency বাৰংবাৰতা
60-64	7
55-59	3
50-54	6
45-49	5
40-44	5
35-39	7
30-34	8
25-29	3
20-24	4
15-19	2

N = 50

(8)

- (c) Calculate quartile deviation from the following table :

তলৰ তালিকাখনৰ পৰা চতুৰ্থক বিচ্যুতি উলিওৱা :

Class Interval শ্ৰেণী অন্তৰাল	Frequency বাৰংবাৰতা
80-84	6
75-79	4
70-74	8
65-69	10
60-64	8
55-59	6
50-54	2
45-49	4
40-44	2

$N = 50$

- (d) What is normal probability curve?
Discuss its characteristics. $3+7=10$
প্ৰসামান্য বক্ৰ কি? ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

(9)

OPTION—2

Paper : EDU0600604B

(Gender Studies)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

1. Answer the following as directed : $1 \times 8 = 8$

নিৰ্দেশনা অনুসৰি তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) From which language is the word 'gender' derived?

'Gender' শব্দটো কোন ভাষাৰ পৰা উদ্ভূত হৈছে?

- (b) What is the full form of WHO?

WHOৰ সম্পূৰ্ণ আকাৰটো কি?

- (c) Mention any one objective of gender studies.

লিংগ অধ্যয়নৰ যি কোনো এটা উদ্দেশ্য উল্লেখ কৰা।

- (d) The uterus is a female reproductive organ that plays critical role in

জৰায়ু হৈছে স্ত্ৰীৰ প্ৰজনন তন্ত্ৰৰ এটা অংগ, যি _____ত
অত্যন্ত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা পালন কৰে।

- (i) fertility

উৰ্বৰতা

(ii) menstruation

ঋতুস্রাব

(iii) pregnancy

গর্ভাৱস্থা

(iv) All of the above

ওপৰৰ আটাইকেইটা

(Choose the correct answer)

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

(e) What is gender role?

লিংগ ভূমিকা কি ?

(f) Give an example of gender bias in our society.

আমাৰ সমাজৰ এটা লিংগ পক্ষপাতৰ উদাহৰণ দিয়া।

(g) What is the POCSO Act?

POCSO আইন কি ?

(h) Empowering women accelerates economic growth and fosters resilient societies.

(Write True or False)

নাৰীক সবলীকৰণ কৰিলে অৰ্থনৈতিক বিকাশ খৰতকীয়া হয় আৰু সুস্থিৰ সমাজ গঢ়ি উঠে।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

2. Answer the following questions in brief
(any six) : 2×6=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ চমু উত্তৰ দিয়া (যি কোনো ছয়টা) :

(a) Write any two characteristics of gender.

লিংগৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(b) Write two differences between femininity and masculinity.

নাৰীত্ব আৰু পুৰুষত্বৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(c) Mention any two examples of gender stereotype.

লিংগ অপধাৰণাৰ যি কোনো দুটা উদাহৰণ উল্লেখ কৰা।

(d) Write two characteristics of gender studies.

লিংগ অধ্যয়নৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(e) Mention the names of any two Commissions or Committees which have contribution on women's education and empowerment in India.

ভাৰতত মহিলাৰ শিক্ষা আৰু সবলীকৰণত অৱদান আগবঢ়োৱা যি কোনো দুখন আয়োগ অথবা সমিতিৰ নাম উল্লেখ কৰা।

- (f) Write two reasons of dowry system.
যৌতুক প্রথাৰ দুটা কাৰণ লিখা।
- (g) Write any two characteristics of gender equality.
লিংগ সমতাৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।
- (h) Write any two objectives of gender mainstreaming.
লিংগ মূলসুঁতিৰ যি কোনো দুটা উদ্দেশ্য লিখা।
- (i) Mention any two objectives of the UN gender equality concern.
বাষ্ট্ৰসংঘৰ যি কোনো দুটা লিংগ সমতা সম্পৰ্কীয় উদ্বেগ উল্লেখ কৰা।
- (j) Write the name of two social reformers of India who contributed in the development of women education in India.
ভাৰতত নাৰী শিক্ষাৰ উন্নয়নত অৱদান আগবঢ়োৱা দুগৰাকী ভাৰতীয় সমাজ-সংস্কাৰকৰ নাম লিখা।

3. Write short notes on (any four) : 5×4=20
চমু টোকা লিখা (যি কোনো চাৰিটা) :

- (a) Gender stereotype
লিংগ অপধাৰণ

- (b) Gender and religious institution
লিংগ আৰু ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান
- (c) Significance of gender studies
লিংগ অধ্যয়নৰ গুৰুত্ব
- (d) Devadasi system
দেৱদাসী প্ৰথা
- (e) Female foeticide and infanticide
কন্যা জাণ হত্যা আৰু শিশু কন্যা হত্যা
- (f) Role of gender-inclusive language to achieve gender equality
লিংগ সমতা অৰ্জনত লিংগ অন্তৰ্ভুক্তি ভাষাৰ ভূমিকা
- (g) Gender equality and human rights
লিংগ সমতা আৰু মানৱ অধিকাৰ
- (h) Status of women education in India before Independence
ভাৰতত স্বাধীনতাৰ পূৰ্বে মহিলা শিক্ষাৰ অৱস্থা

4. Answer the following questions (any two) :

10×2=20

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ উত্তৰ দিয়া (যি কোনো দুটা) :

(a) What does femininity mean? Discuss its characteristics. 2+8=10

নাবীত্ব বুলিলে কি বুজা? ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

(b) Explain the differences between gender studies and women's studies.

লিংগ অধ্যয়ন আৰু মহিলাৰ অধ্যয়নৰ মাজৰ পাৰ্থক্যসমূহ ব্যাখ্যা কৰা।

(c) Discuss the role and importance of women in the society.

সমাজত মহিলাৰ ভূমিকা আৰু গুৰুত্ব সম্পৰ্কে আলোচনা কৰা।

(d) Discuss about the various steps to be taken to remove gender biases from the society.

সমাজৰ পৰা লিংগ পক্ষপাতিত্ব আঁতৰাবলৈ ল'বলগীয়া বিভিন্ন পদক্ষেপসমূহ আলোচনা কৰা।

(e) What should be the role of parents in achieving gender equality? Explain.

লিংগ সমতা অৰ্জনত অভিভাৱকসকলৰ ভূমিকা কেনে হোৱা উচিত? বৰ্ণনা কৰা।

***

1 (Sem-6/FYUGP) EDU 62 MN/(B)

2 0 2 6

EDUCATION

(Minor)

Paper : EDU0600604

(Set-B)

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions.*

Answer the questions from any one Option.

OPTION—1

Paper : EDU0600604A

(Educational Statistics and Practical)

Full Marks : 45

Time : 2 hours

1. Answer the following as directed : $1 \times 5 = 5$

নিৰ্দেশ অনুসৰি তলত দিয়াবোৰৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) Write the formula for determining range.

প্রসার নিৰ্ণয় কৰা সূত্রটো লিখা।

(b) Find the midpoint of the class interval 10-14.

10-14 এই শ্ৰেণী অন্তৰালটোৰ মধ্যমান উলিওৱা।

(2)

- (c) The median is the most frequently occurring value in a dataset.

(Write True or False)

মধ্যমা হৈছে কোনো সামগ্ৰী শ্ৰেণীত সঘনাই পুনৰাবৃত্তি হোৱা বাশি।

(সত্য নে অসত্য লিখা)

- (d) The value of perfect negative correlation is _____.

(Fill in the blank)

সম্পূৰ্ণ ঋণাত্মক সহসংস্কৰ মান হৈছে _____।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

- (e) Normal probability curve is _____ shaped.

(Fill in the blank)

প্ৰসামান্য বক্র _____ আকৃতিৰ।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

2. Answer any five of the following questions :

2×5=10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো পাঁচটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) What is statistics?

পৰিসংখ্যাবিজ্ঞান কি ?

- (b) Write two merits of frequency distribution table.

বাৰংবাৰতা বিভাজন তালিকাৰ দুটা সুবিধা লিখা।

(3)

- (c) Compute median from the following ungrouped data :

তলত দিয়া অসমূহিত বাশিসমূহৰ পৰা মধ্যমা নিৰ্ণয় কৰা :

18, 30, 11, 36, 40, 21, 27

- (d) Mention two uses of mean.

গড়ৰ দুটা ব্যৱহাৰ উল্লেখ কৰা।

- (e) What is measures of variability?

বিচ্যুতিৰ পৰিমাণ কি ?

- (f) Write two demerits of range.

প্ৰসাৰৰ দুটা দোষ লিখা।

- (g) Write any two uses of histogram.

আয়তচিত্ৰৰ যি কোনো দুটা ব্যৱহাৰ লিখা।

- (h) Write two differences between rank-difference and product-moment correlation.

স্থান-পাৰ্থক্য আৰু গুণফল-মূল্য সহসংস্কৰ মাজৰ দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

- (i) What is kurtosis?

কুকুদবক্রতা কি ?

(4)

- (j) In a normal distribution, mean (M) = 20 and standard deviation (SD) = 5. Find z-score for the score 30.

কোনো এক স্বাভাৱিক বিতৰণৰ, গড় (M) = 20 আৰু মানক বিচ্যুতি (SD) = 5. ৰাশি 30 ৰ বাবে z-মানাংক নিৰ্ণয় কৰা।

3. Answer any four of the following questions :

5×4=20

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো চাৰিটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Write five needs of statistics in education.

শিক্ষাত পৰিসংখ্যাবিজ্ঞানৰ পাঁচটা প্ৰয়োজনীয়তা লিখা।

- (b) Compute median from the following frequency distribution table :

তলত দিয়া বাৰংবাৰতা বিভাজন তালিকাৰ পৰা মধ্যমা নিৰ্ণয় কৰা :

Class Interval শ্ৰেণী অন্তৰাল	Frequency বাৰংবাৰতা
80-89	4
70-79	6
60-69	7
50-59	12
40-49	10
30-39	6
20-29	5

N = 50

(5)

- (c) Calculate average deviation from the following set of scores :

তলৰ ৰাশি শ্ৰেণীটোৰ পৰা গড় বিচ্যুতি উলিওৱা :

25, 18, 19, 40, 36, 12

- (d) Write five uses of standard deviation.

মানক বিচ্যুতিৰ পাঁচটা ব্যৱহাৰ লিখা।

- (e) Write five advantages of graphical presentation of data.

তথ্যৰ লেখচিত্ৰীয় উপস্থাপনৰ পাঁচটা সুবিধা লিখা।

- (f) Draw a frequency polygon from the following table (Use graph paper) :

তলৰ তালিকাৰ পৰা এটা বাৰংবাৰতা বহুভুজ অংকন কৰা (লেখ কাগজ ব্যৱহাৰ কৰিবা) :

Class Interval শ্ৰেণী অন্তৰাল	Frequency বাৰংবাৰতা
70-79	2
60-69	4
50-59	8
40-49	10
30-39	6
20-29	4
10-19	4

26A/387

(Turn Over)

(6)

- (g) Write about the positive correlation and negative correlation with examples.

ধনাত্মক সহসম্বন্ধ আৰু ঋণাত্মক সহসম্বন্ধৰ বিষয়ে উদাহৰণসহ লিখা।

- (h) Find the coefficient of correlation by using rank-difference method from the following two sets of scores :

তলত দিয়া বাশি শ্ৰেণী দুটাৰ পৰা স্থান-পাৰ্থক্য পদ্ধতিৰ সহায়ত সহসম্বন্ধ গুণাংক নিৰ্ণয় কৰা :

Test-1	30	40	45	22	10	55
Test-2	50	62	58	30	45	60

4. Answer any one of the following questions : 10

তলৰ প্ৰশ্নসমূহৰ যি কোনো এটাৰ উত্তৰ দিয়া :

- (a) Discuss the nature and functions of statistics. 5+5=10

পৰিসংখ্যাবিজ্ঞানৰ প্ৰকৃতি আৰু কাৰ্য্যবলী আলোচনা কৰা।

(7)

- (b) Calculate quartile deviation from the following table :

তলৰ তালিকাৰ পৰা চতুৰ্থক বিচ্যুতি উলিওৱা :

Class Interval শ্ৰেণী অন্তৰাল	Frequency বাৰংবাৰতা
75-79	1
70-74	2
65-69	4
60-64	5
55-59	8
50-54	10
45-49	6
40-44	4
35-39	4
30-34	2
25-29	3
20-24	1

$N = 50$

- (c) Determine coefficient of correlation by the product-moment method from the following two sets of scores :

তলত দিয়া বাশি শ্ৰেণী দুটাৰ পৰা গুণফল-মূল্য পদ্ধতিৰে সহসম্বন্ধ গুণাংক নিৰ্ণয় কৰা :

Test-X	35	39	40	32	31	40	28
Test-Y	69	72	71	60	73	74	64

- (d) What is normal probability curve? Discuss its properties. 3+7=10
প্ৰসামান্য বক্ৰ কি? ইয়াৰ ধৰ্মসমূহ আলোচনা কৰা।

OPTION—2

Paper : EDU0600604B

(Gender Studies)

Full Marks : 60

Time : 2½ hours

1. Answer the following as directed : 1×8=8

তলত দিয়াবোৰৰ নিৰ্দেশানুসৰি উত্তৰ দিয়া :

(a) What is gender dynamics?

লিংগ গতিশীলতা কি ?

(b) Write any one characteristic of gender studies.

লিংগ অধ্যয়নৰ যি কোনো এটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(c) _____ provides the safe environment for the fertilized egg to develop into a foetus during pregnancy.

(Fill in the blank)

_____ য়ে গৰ্ভাৱস্থাৰ সময়ত নিষিক্ত ডিম্বাণু জাগলৈ বিকশিত হোৱাৰ বাবে নিৰাপদ পৰিৱেশ প্ৰদান কৰে।

(খালী ঠাই পূৰ কৰা)

(d) Mention one traditional productive role of men.

পুৰুষৰ এটা পৰম্পৰাগত উৎপাদনশীল ভূমিকা উল্লেখ কৰা।

(e) What is gender bias?

লিংগ পক্ষপাতিত্ব কি ?

(f) What is the full form of SDG?

SDGৰ সম্পূৰ্ণ আকাৰটো কি ?

(g) UNICEF monitors and combats female foeticide.

(Write True or False)

UNICEF য়ে কন্যা জাণ হত্যা নিৰীক্ষণ আৰু ৰোধ কৰে।

(শুদ্ধ নে অশুদ্ধ লিখা)

(h) Mention any one characteristic of gender equality.

লিংগ সমতাৰ যি কোনো এটা বৈশিষ্ট্য উল্লেখ কৰা।

2. Answer any six of the following questions in brief : 2×6=12

তলত দিয়া প্ৰশ্নবোৰৰ যি কোনো ছয়টাৰ চমু উত্তৰ দিয়া :

(a) Write any two characteristics of femininity.

নারীত্বৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(b) Write any two differences between sex and gender.

জৈৱিক লিংগ আৰু লিংগৰ মাজৰ যি কোনো দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(c) Write any two differences between gender studies and women's studies.

লিংগ অধ্যয়ন আৰু মহিলা অধ্যয়নৰ মাজৰ যি কোনো দুটা পাৰ্থক্য লিখা।

(10)

(d) Write two provisions of gender equality in your State.

তোমাৰ ৰাজ্যত লিংগ সমতাৰ বাবে থকা দুটা ব্যৱস্থা লিখা।

(e) Write two cultural roles of feminine.

নাৰীত্বৰ দুটা সাংস্কৃতিক ভূমিকা লিখা।

(f) Write two objectives of teacher training for gender equality.

লিংগ সমতাৰ বাবে শিক্ষক প্ৰশিক্ষণৰ দুটা উদ্দেশ্য লিখা।

(g) Write two steps to be taken to remove gender biases from education.

শিক্ষাৰ পৰা লিংগ পক্ষপাতিত্ব দূৰ কৰিব পৰা দুটা পদক্ষেপ লিখা।

(h) Write any two features of Debdashi system.

দেৰদাসী প্ৰথাৰ যি কোনো দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(i) Write two objectives of gender equality.

লিংগ সমতাৰ দুটা উদ্দেশ্য লিখা।

(j) Write two characteristics of gender mainstreaming.

লিংগ মূলসুঁতিৰ দুটা বৈশিষ্ট্য লিখা।

(11)

3. Write short notes on any four of the following : 5×4=20

তলত দিয়াবোৰৰ যি কোনো চাৰিটাৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা :

(a) Relationship between gender and family

লিংগ আৰু পৰিয়ালৰ মাজৰ সম্পৰ্ক

(b) Significance of gender studies

লিংগ অধ্যয়নৰ গুৰুত্ব

(c) Women's movement in post-independent India

স্বাধীনতাৰ পাছত ভাৰতত নাৰী আন্দোলন

(d) Role of religion in achieving gender equality

লিংগ সমতা অৰ্জনত ধৰ্মৰ ভূমিকা

(e) Gender biases in employment

কৰ্ম নিয়োগত লিংগ পক্ষপাতিত্ব

(f) Dowry system

যৌতুক প্ৰথা

(g) Role of mass media to achieve gender equality

লিংগ সমতা অৰ্জনত গণমাধ্যমৰ ভূমিকা

(h) Reproductive role of female

মহিলাৰ প্ৰজননমূলক ভূমিকা

4. Answer any *two* the following questions :

10×2=20

তলত দিয়া প্রশ্নবোৰৰ যি কোনো দুটাৰ উত্তৰ দিয়া :

(a) What is patriarchy? Discuss its characteristics. 2+8=10

পিতৃতত্ত্ব কি? ইয়াৰ বৈশিষ্ট্যসমূহ আলোচনা কৰা।

(b) Describe the shared and complementary community role of men and women. 10

পুৰুষ আৰু মহিলাৰ অংশীদাৰী আৰু পৰিপূৰক সম্প্ৰদায়ৰ ভূমিকাসমূহ বৰ্ণনা কৰা।

(c) Discuss the importance of gender equality in present-day context. 10

বৰ্তমান সময়ৰ প্ৰেক্ষাপটত লিংগ সমতাৰ গুৰুত্বৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(d) Discuss the various forms of domestic violence. 10

গাৰ্হস্থ্য হিংসাব বিভিন্ন ধৰণবোৰৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা।

(e) Discuss the role of school in achieving gender equality. 10

লিংগ সমতা অৰ্জনত বিদ্যালয়ৰ ভূমিকা আলোচনা কৰা।

***